

Vragen voor het vragenhalfuur van 19 februari 2026

Onderwerp: Aanbevelingen werkgroep leerlingenvervoer

Naar aanleiding van de inspreker mw. Kanninga over de rapportage leerlingenvervoer Jobinder (LIS-stuk 2344) tijdens de commissievergadering Byld van 5 februari jl. heeft de ChristenUnie een aantal vragen.

Er wordt in de bijbehorende raadsbrief aan de raad beloofd om na het zomerreces de aanbevelingen van de werkgroep leerlingenvervoer te bestuderen en deze te vertalen in concrete acties. Die vertaalslag zal te zijner tijd gedeeld worden met de raad. We zijn nu ruim na het zomerreces en inmiddels bijna voorjaar.

1. Er wordt een aanbeveling gedaan om binnen 6 maanden een overlegstructuur tussen gemeente en ouders in te richten, waarin heldere communicatie is geborgd. Bijvoorbeeld een intergemeentelijke klankbordgroep voor ouders binnen de GR-Jobinder regio. Wordt hier inmiddels vorm aan gegeven en zo nee; wordt er überhaupt aan gewerkt?

Zo ja, op welke termijn kan een dergelijke klankbordgroep van start?

2. Wordt ook gewerkt aan de invulling van de overige aanbevelingen?
3. Op welke termijn kan de raad een overzicht met de concrete acties verwachten?
4. Is de berichtgeving dat Waaksma niet meedoet in de aanbesteding Jobinder omdat ze onder de geldende voorwaarden geen kwaliteit en maatwerk kunnen leveren ook aanleiding voor het college te onderzoeken om uit de GR Jobinder te stappen en het wmo- en leerlingenvervoer zelf aan te besteden? En hoe kijkt het college aan tegen de zorgelijke signalen dat kwaliteit en maatwerk onder druk staan in de huidige constructie?

Anita Vellema-Plazier, CU-Achtkarspelen

Raadsinformatiebrief

Aan de leden van de raad van de gemeente Achtkarspelen

Dossiernummer : 202507048645
Stuknummer : 25ZG101927
Behandeld door : Cor van den Akker
Email : gemeente@achtkarspelen.nl

Uw brief van **Uw kenmerk** **Bijlage** **Verzenddatum**

Onderwerp

Rapportage leerlingenvervoer Jobinder

Geachte raad,

Eind vorig jaar ontstond grote onrust onder ouders/verzorgers, scholen en leerlingen over een door Jobinder voorgenomen pilot leerlingenvervoer met opstapplaatsen. Aanleiding voor die pilot was de toegenomen vraag naar leerlingenvervoer en het gebrek aan materieel en personeel om dit vervoer te verzorgen. In de raden van de gemeenten Dantumadiel en Noardeast-Fryslân is toen een motie aangenomen die vraagt om samen met de Jobinder-partners te zoeken naar een voor ouders en kinderen acceptabele oplossing.

Om uitvoering te geven aan die motie is onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van het bestuur van het Mobiliteitsbureau een werkgroep opgericht die in nauwe samenspraak met de betrokkenen onderzoek heeft gedaan naar oplossingen voor het geschetste probleem. Dit onderzoek heeft geresulteerd in de bijgaande rapportage 'Bevindingen en aanbevelingen leerlingenvervoer' die u hierbij wordt aangeboden.

In de rapportage staan de bevindingen van de werkgroep leerlingenvervoer en de aanbevelingen die hieruit voortvloeien. Voor de bij het onderzoek betrokken partijen bestaat de mogelijkheid om een toelichting op de rapportage te vragen. Mocht uw raad behoefte hebben aan een dergelijke toelichting, dan zal daarvoor een bijeenkomst worden georganiseerd. Na het zomerreces zullen wij de aanbevelingen van de werkgroep leerlingenvervoer bestuderen en deze vertalen in concrete acties. Die vertaalslag zullen we te zijner tijd delen met uw raad.

burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

de secretaris/directeur,
mr. M.P. de Jong

de burgemeester,
J.D. de Vries MSc

Bevindingen en aanbevelingen leerlingenvervoer

1. Inleiding

Wegens een tekort aan capaciteit binnen vervoerscontracten bij Jobinder werd eind vorig jaar overwogen om groot materieel vanaf centrale opstapplaatsen in te zetten voor het leerlingenvervoer. Door de relatief korte voorbereidingstijd zorgde dit voor nogal wat commotie bij de ouders. Het leidde in de raden van twee van de vier Jobinder gemeenten tot een motie, die oproept tot een voor kinderen en ouders acceptabele oplossing voor de korte en langere termijn. In opdracht van de gemeente Dantumadiel is een werkgroep leerlingenvervoer ingesteld om uitvoering te geven aan deze motie.

De werkgroep heeft bij diverse betrokken partijen feedback opgehaald, waaronder Jobinder, beleidsambtenaren, medewerkers leerlingenvervoer, scholen, ouders en kinderen. Deze input biedt waardevolle inzichten in de uitvoeringspraktijk van het leerlingenvervoer binnen onze regio. Voor u ligt de rapportage met bevindingen en aanbevelingen, die dient als beantwoording van de motie en aanbevelingen en bevat voor korte en lange termijnverbeteringen.

Feedback van Gemeenschappelijke Regeling Jobinder (GR-Jobinder) en analyse van het leerlingenvervoer:

- De aanbesteding van het leerlingenvervoer, waarvoor het contract van 8 jan. 2018 t/m 31 dec. 2026 loopt, was destijds gebaseerd op 700 leerlingen aan het einde van de contractperiode. Als gevolg van diverse ontwikkelingen moet GR-Jobinder voor de komende 1 ½ jaar rekening houden met tussen de 800-900 leerlingen binnen het leerlingenvervoer. Dit betekent dat er gekeken moet worden naar vergroting van de capaciteit -in chauffeurs, busjes- en dat de toegekende budgetten daarop worden aangepast.
- Krapte op de arbeidsmarkt leidt tot chauffeurs tekort.
- In de aanschaf van materieel is uitgegaan van uitsluitend busjes waarin max 8 leerlingen kunnen worden vervoerd, waardoor er binnen de contractperiode geen groter materieel kan worden ingezet.
- Een chauffeur heeft geen volledige baan binnen het leerlingenvervoer. Alleen werk tijdens de piekuren van 7-9 uur en van 13-16 uur. Een combinatie met WMO-vervoer is daarom zeer wenselijk.
- GR-Jobinder heeft geen mogelijkheden om 'te sturen op aantallen' en deze sturing is er ook in het onderwijs niet.
- De Twine en de Wingerd hebben dezelfde schooltijden. Er is een verkennend gesprek geweest tussen de coördinator van GR-Jobinder en de betrokken scholen over het aanhouden van 30 minuten verschil tussen de schooltijden. Dit zou voor de korte termijn een oplossing kunnen zijn. Dit voorstel stuitte echter op grote onderwijs organisatorische bezwaren.
- Trends in de afgelopen jaren:
 - Er worden 60 Oekraïne leerlingen naar AZC-school Papilio in Burgum en Drachtstercompagnie vervoerd.

- Er is een toename in het solo vervoer te constateren! Maar liefst 35 leerlingen worden alleen vervoerd.
- In 15 taxi's worden 47 leerlingen vervoerd in kleine groepen van 2-4 leerlingen.
- Leerlingenaantallen met vervoer per type school.

<u>Basisonderwijs:</u>	
○ Speciaal basisonderwijs Dokkum: Leeuwarden en Drachten;	226
○ Speciaal onderwijs cluster 1 Haren	4
○ Speciaal onderwijs cluster 2, Drachten, Haren, Groningen	28
○ Speciaal onderwijs cluster 3: Damwâld, Leeuwarden, Drachten, Beetsterzwaag;	244
○ Speciaal onderwijs cluster 4 Leeuwarden en Drachten;	25
○ AZC school: Burgum, st Annaparochie, Drachtstercompagnie en Drachten.	60
	====
	587
 <u>Voortgezet onderwijs</u>	
○ Praktijk Onderwijs, Dokkum, Drachten, en Leeuwarden;	28
○ Voortgezet Speciaal onderwijs cluster 1 Haren	1
○ Voortgezet Speciaal onderwijs cluster 3, Damwâld, Leeuwarden, Drachten, Beetsterzwaag;	134
○ Voortgezet Speciaal onderwijs cluster 4 Leeuwarden	25
	===
	235

Feedback van de beleidsambtenaren en medewerkers leerlingenvervoer over de verordening en de uitvoeringspraktijk

- De 4 betrokken gemeenten Noardeast Fryslân, Dantumadiel, Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen hebben dezelfde verordening leerlingenvervoer. In de GR-Jobinder voert Connection Taxi Services de planning/ coördinatie en stuurt de taxibedrijven in de uitvoering aan.
- Alle betrokken gemeenten hebben te maken gehad met ontvlechting van het ambtenarenapparaat. Door personeelwisselingen is de uitvoering van werkprocessen onder druk komen te staan.
- Niet alle gemeenten communiceren eenduidig over het lln-vervoer met ouder(s) en kind. Vaak is deze communicatie schriftelijk. Daarnaast wordt scholen schriftelijk om advies gevraagd. Dit advies werkt in de praktijk bindend a.g.v. wettelijke verplichtingen, waardoor kinderen blijvend tot in het voortgezet onderwijs (VO) gebruikmaken van het lln-vervoer.
- De verschillende gemeentelijke websites zijn niet overal hetzelfde. Er zijn ook verschillende aanmeldingsformulieren in omloop. Daarentegen wordt er vanuit dezelfde verordening Leerlingenvervoer gewerkt.
- Van de 835 leerlingen die van lln-vervoer gebruik maken, zijn er 235 leerlingen die in het Voortgezet (Speciaal) Onderwijs zitten. Er is voor deze leerlingen geen persoonlijk plan wanneer/ onder welke voorwaarden er zelfstandig kan worden

gereisd. Het gesprek over zelfredzaamheid tussen medewerkers leerlingenvervoer met ouders en leerling wordt nog niet altijd gevoerd.

- Er is geen actief beleid om leerlingen in het VO, met een beschikking, naar zelfstandig reizen of het Openbaar Vervoer te bemiddelen.
- Het ruimhartig toepassen van de verordening komt naar voren op één onderdeel:
 - Daar waar landelijk de minimumafstand woning – school op 6 km ligt wordt in onze regio 4 km toegepast. Uitsluitend voor SBO/ (V)SO.

Feedback uit het onderwijs in de regio.

- Verwijzingsgedrag in het Basisonderwijs: van regulier- naar speciaal-onderwijs is niet te beïnvloeden van buitenaf, omdat het primaat voor verwijzing bij de school ligt.
- Trends: verwijzing naar SBO vertoont een lichte daling, daarentegen stijgt de verwijzing naar SO3 (verstandelijke en lichamelijke beperkingen) en SO4 (gedragsproblemen).
- Landelijke tendens is dat het SBO licht daalt in leerlingenaantal en over het algemeen wordt de druk op het SO groter.
- De onderwijsvoorzieningen van SO3 in Damwâld, Drachten, Leeuwarden en SO4 in Drachten, Leeuwarden zitten goeddeels 'op slot', waardoor kinderen soms zelfs tijdelijk thuiszitten tot de zomervakantie.
- Passend Onderwijs heeft niet geleid tot substantiële vermindering van verwijzing o.i.v.:
 - Steeds meer kinderen groeien op met het idee dat ze 'ziek' zijn. Terwijl het werkelijke probleem is dat ze niet 'passen' in de onderwijsorganisatie. De zorg en ondersteuning die deze leerlingen nodig hebben kan niet binnen het onderwijs worden gerealiseerd, waardoor het kind naar de zorg moet worden gebracht of worden verwezen naar het SBO of SO.
 - In de praktijk hebben deze kinderen en hun ouders te maken met de 'Onderwijswet' en 'Jeugdwet'. Als het thuis/ op school niet gaat, dan wordt het individuele kind verwezen naar de huisarts/ het gebiedsteam en volgt er veelal, na diagnose, ondersteuning door een zorginstantie bekostigd uit de jeugdwet. Deze twee instanties: onderwijs en zorginstantie werken in de praktijk niet samen voor de ontwikkeling en het onderwijs van dat ene kind. Sterker nog, soms kennen ze elkaar niet of mogen ze i.v.m. de privacy hun plannen/ zorgen/ gegevens niet delen.
 - Jeugdzorg inzetten binnen het onderwijs komt helaas moeizaam tot stand. De zorg blijft op het individuele kind gericht, terwijl groepsondersteuning door een zorg-professional veel voordelen biedt:
 - Geen individuele diagnoses, maar normaliseren van gedrag
 - Meer kinderen profiteren ervan
 - De leraar wordt ondersteund door een zorgprofessional
 - Het kind hoeft niet te reizen
 - Het kind blijft in de groep en op school
 - Landelijk is 1:7 leerlingen aangewezen op ondersteuning uit de jeugdwet.
 - Het aantal kinderen dat thuiszit (gedeeltelijk/ volledig) is verontrustend hoog. In het schooljaar 2022/2023 waren er naar schatting

70.000 thuiszittende leerlingen (basis- en voorgezet onderwijs) in Nederland. Dit betekent dat er een significant aantal leerlingen was, die langer dan drie maanden niet naar school gingen.

- o De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering Jeugdwet sinds 2015. Voor thuiszitters betekent dit, dat er opvang op zorgboerderijen of dagopvang moet worden georganiseerd en onderwijs naar de achtergrond verdwijnt.
- o “Hoe verhoudt dit zich met: Recht op onderwijs - Artikel 28 Kinderrechtenverdrag?”
 - Het recht op onderwijs geldt voor elk kind. Dat betekent dat basisonderwijs voor ieder kind gratis beschikbaar moet zijn. De overheid moet er bovendien voor zorgen dat het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs toegankelijk is voor ieder kind. Uiteraard in overeenstemming met zijn of haar leerniveau.
- o Voor de komende jaren maakt ‘Passend Onderwijs’ plaats voor ‘Inclusief Onderwijs’. Als we kinderen thuisnabij onderwijs willen geven dan vraagt dat inzet en lef van de gemeente op faciliterend een ondersteunend niveau én het onderwijs. ‘Waar een relatief kleine gemeente groot in kan zijn.’

Feedback van betrokken ouders:

- Ouders en het kind voelen zich vaak niet gezien en worden onvoldoende betrokken bij de besluitvorming over leerlingen vervoer. Er is vaak uitsluitend schriftelijk- en geen persoonlijk contact.
- Voor ouders is het onduidelijk wie verantwoordelijk is voor de besluitvorming over het leerlingenvervoer en hoe het zit met de verantwoordelijkheid over de uitvoering, met name in de rolverdeling tussen de gemeente, de school en GR-Jobinder. Er wordt door verschillende partijen met ouders over het lln-vervoer gecommuniceerd.
- Over het algemeen zijn ouders niet of onvoldoende bekend met de inhoud van de verordening leerlingenvervoer. Leerlingenvervoer wordt eerder als een recht gezien dan als ondersteuning van de gemeente aan ouders, die niet in staat zijn om hun kind naar school te brengen... Over het laatste wordt ook het gesprek niet gevoerd.
- Elk jaar is er bij ouders en kinderen stress over het wel/niet toekennen van lln-vervoer.
- Ouders moeten 6-8 weken wachten op een beslissing en krijgen die soms vlak voor de vakantieperiode. In de vakantie zijn medewerkers soms voor weken niet te bereiken. Dit levert enorme stress op.
- In het kader van sociale redzaamheid en participatie is er ook een heel duidelijk ‘kind belang’. Opvallend is dat kinderen en hun ervaringen in het aanvraagproces en tijdens het lln-vervoer niet worden betrokken.
- Kinderen in het S(B)O hebben niet zelden een traumatische periode achter de rug binnen het regulier onderwijs. Het gevoel te worden afgewezen is vaak prominent

aanwezig. Daarnaast wordt de onzekerheid vaak groter als daar bovenop taxivervoer naar de nieuwe school in de plaats komt voor thuisnabije schoolgang.

- Het is begrijpelijk dat: wisselende chauffeurs, lange reistijden en reizen met leerlingen in de leeftijd van 4-12 jaar -met gedrag dat bij deze kinderen past- leidt tot angst en onzekerheid. Van ouders en scholen weten we dat dit veel van kinderen vraagt. Vaak moeten ouders en leraren de tijd nemen om dit met het kind te bespreken voordat 'ze verder kunnen'. Er is grote behoefte aan rust, duidelijkheid en vast gewoontes in het lln.-vervoer.
- Het is evident dat de individuele afstemming op deze groep kinderen van ouders het nodige vraagt. De impact op het gezin is groot en voor de buitenwereld niet altijd zichtbaar. Door gemeentelijke procedures en schriftelijke communicatie voelen ouders en hun kind in veel situaties rond het lln-vervoer niet gezien.
- Vanuit de ouders is er een duidelijk appel om in chauffeurs te investeren. Een training in het leren hoe je met deze kinderen omgaat, is in deze beroepsgroep noodzakelijk. Chauffeurs doen heel waardevol werk.
- Onderzoek of mensen zonder werk voor chauffeur lln-vervoer kunnen worden opgeleid.

2. Analyse

- Steeds meer leerlingen maken gebruik van lln-vervoer, toenemend solo vervoer en het vervoer van ruim 60 Oekraïense leerlingen verklaart de stijging van 700 → 835 leerlingen. Samen met personele krapte bij de vervoerders leidt dit tot een onhoudbare situatie. Op korte termijn moet er worden gezocht naar een reductie in aantal van leerlingen die aangewezen zijn op lln-vervoer.
- Er is sprake van een structurele mismatch tussen de geldende verordening leerlingenvervoer en de feitelijke uitvoeringspraktijk. In de verordening is helder uiteengezet wat de rechten en plichten van ouders zijn en onder welke voorwaarden zij een beroep kunnen doen op taxivervoer. In de aanmeldprocedure gaat het gesprek hier echter niet over en wordt ook niet duidelijk op welke termijn hun kind zelfstandig kan reizen en wat daarvoor nodig is. Er wordt niet gewerkt met een persoonlijk-leerling-vervoersplan.
- Tegelijk zijn ouders onvoldoende meegenomen in het aanvraagproces met gevolgen voor draagvlak, vertrouwen en het welzijn van kinderen.
- Dit vraagt om een aanpassing in de werkprocessen en een wijziging in medewerker leerlingenvervoer naar consulent leerlingenvervoer.
- Passend Onderwijs heeft niet geleid tot minder verwijzingen naar het Speciaal (Basis) Onderwijs, maar zelfs méér.
- Thuisnabij Inclusief Onderwijs lijkt voor alle leerlingen kansrijk, maar vraagt een betere afstemming tussen Onderwijs en de gemeenten - in facilitaire zin - bij de uitvoering van de Jeugdwet. We moeten leerlingen niet naar de zorg brengen maar de zorg naar de leerling brengen op de plek waar ze zijn (school).

3. Aanbevelingen (samenvattend)

Korte termijn (binnen 6 maanden)

- Start een overlegstructuur tussen gemeente en ouders, waarin heldere communicatie is geborgd. Werk toe naar b.v. een intergemeentelijke klankbordgroep voor ouders binnen de GR-Jobinder regio.
- Vraag kinderen naar hun feedback over de praktijk van het leerlingenvervoer door bijvoorbeeld in gesprek te gaan of een enquête af te nemen op 11- en 14-jarige leeftijd.
- Onderzoek naar bundeling ritten. Hiermee kan het chauffeurswerk aantrekkelijk worden gemaakt door meer uren.
- Onderzoek/ organiseer een pilot chauffeursopleiding pedagogische vaardigheden.
- Stroomlijn het beschikkingsproces en betrek ouders/ kind hierin. Het uitgangspunt moet zijn dat we gezamenlijk toewerken naar zelfstandig reizen; Dit geeft het kind zelfvertrouwen! Alleen dan ben je in staat om maatwerk te leveren. Werk hierin met een persoonlijk-leerling-vervoersplan.
- De vervoersverklaring van scholen te laten vervallen en voorkeur geven aan een consulterend gesprek en maatwerk.
- Maak uniforme werkprocessen binnen de betrokken gemeenten met als uitgangspunt dat de verordening leerlingenvervoer in de vier gemeenten op dezelfde wijze wordt uitgevoerd.
- Het overleg met ouders en leerling vraagt om een aanpassing in de werkprocessen en vaardigheden van de medewerker die beter aansluit op het inhoudelijke werk. Een 'consulent functie' is daarbij passend.
- Herijk de functie Medewerker leerlingenvervoer en verander die naar Consulent vervoer. In overeenstemming met de functieomschrijving Consulent Leerlingenvervoer.
- Ga vroegtijdig met ouder(s) en kind in de groep 7 en 8 in gesprek over zelfstandig reizen en maak hier samen een plan voor, zodat deze leerlingen niet langer op GR-Jobinder zijn aangewezen.
- Onderzoek de mogelijkheden om dit gesprek ook te voeren met ouders en de leerlingen op het voortgezet-onderwijs. Wat zijn de mogelijkheden m.b.t. zelfstandig reizen of maak daar afspraken over. Op deze manier kan er wellicht op korte termijn een reductie in aantallen worden gerealiseerd.

Middellange termijn (1 jaar)

- Herzien van de verordening leerlingenvervoer:
 - Doel: ontwikkelen zelfredzaamheid van de leerling i.p.v. het organiseren van leerlingenvervoer.
 - Creëer maatwerk vanuit een persoonlijk gesprek.
 - Leerlingenvervoer blijft beschikbaar voor leerlingen die het echt nodig hebben.
- Ontwikkel beleid op zelfstandig reizen, want dit is het uiteindelijke doel voor de leerling.

- Passend Onderwijs heeft niet geleid tot minder verwijzingen naar het Speciaal (basis) onderwijs. Thuisnabij Inclusief Onderwijs lijkt voor alle leerlingen kansrijk, maar vraagt een betere afstemming tussen Onderwijs en Jeugdwet (Jeugdzorg). We moeten leerlingen niet naar de zorg brengen maar de zorg naar de leerling brengen op de plek waar ze zijn (school).
- Onderzoek de mogelijkheden om gemeentelijk beleid te ontwikkelen m.b.t. Onderwijs en Zorg: 'Onderwijs is altijd voorliggend'; Elk kind heeft recht op onderwijs.
 - <https://www.poraad.nl/flyer-gemeenteraadsverkiezingen-2026>
- Op weg naar 'meer Inclusief Onderwijs' vraagt inzet en lef van de gemeente op faciliterend een ondersteunend niveau en het onderwijs. 'Waar een relatief kleine gemeente groot in kan zijn'.
- Sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen rond Inclusief Onderwijs. De gemeente die verantwoordelijk is voor de uitvoering Jeugdwet, kan dit proces ondersteunen door met het onderwijs te onderzoeken wat nodig is om elk kind Inclusief Onderwijs te bieden. Alleen als het echt nodig is, dan de ondersteuning zoveel mogelijk bieden op school.
 - <https://www.poraad.nl/onderwijskansen/passend-en-inclusiever-onderwijs/inclusief-onderwijs-in-de-praktijk>
- Onderzoek de inzet van vrijwilligers als begeleider in het vervoer.

Lange termijn (2-3 jaar)

- Faciliteer als gemeente Inclusief Onderwijs door zorg en onderwijs samen te brengen, om daarmee o.a. het aantal leerlingen dat van leerlingenvervoer gebruik maakt te beperken.

Lijst afkortingen:

GR-Jobinder	Gemeenschappelijke Regeling Jobinder
LIn-vervoer	Leerlingenvervoer
AZC	Asielzoekers centrum
SBO	Speciaal basisonderwijs
SO1	Speciaal onderwijs cluster 1 Gehoorproblemen
SO2	Speciaal onderwijs cluster 2 Spraak/taal problemen
SO3	Speciaal onderwijs cluster 3 Lichamelijke/ verstandelijke problemen
SO 4	Speciaal onderwijs cluster 4 Gedragsproblemen
VSO	Vorgezet Speciaal onderwijs
VO	Vorgezet onderwijs
OV	Openbaar vervoer

Damwâld, 14 juli 2025

Werkgroep leerlingenvervoer